

**VÝROČNÁ SPRÁVA
ZA ZAHRANIČNÉ PRACOVISKO
KEŇA
2020**

Trnavská univerzita v Trnave, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce

Úvod

Slovenská oficiálna rozvojová spolupráca je nasmerovaná do Kene, jednej z troch programových krajín a orientuje sa na sektorové priority kvalitné vzdelávanie, dobré zdravie, dobrá správa vecí verejných a budovanie občianskej spoločnosti, potravinová bezpečnosť a poľnohospodárstvo, infraštruktúra a udržateľné využívanie prírodných zdrojov, podpora tvorby trhového prostredia.

Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v Trnave (ďalej TU FZaSP), už od roku 1998, svojimi rozvojovými aktivitami participuje na plnení sektorových priorít, ako napríklad zlepšovaním dostupnosti kvalitnej sociálnej a zdravotnej starostlivosti, prispievaním k znižovaniu podvýživy, preventívnymi aktivitami, prenosom expertízy, rozširovaním vedomostí a realizáciou vzdelávacích aktivít, znižovaním chorobnosti a úmrtnosti na infekčné ochorenia predchádzaním epidémií včasnou realizáciou preventívnych a represívnych opatrení v miestach ohniska nákazy a zefektívnením systému dohľadu nad výskytom infekčných ochorení a stavov podmieňujúcich ich výskyt.

Rok 2020 bol poznačený najmä pandémiou koronavírusu, ktorá výrazne zasiahla a ovplyvnila plánované aktivity na zahraničnom pracovisku v Keni v regióne Kwale a v slume Kibera v hlavnom meste Nairobi. Pracovníci zahraničného pracoviska Keňa v dôsledku protipandemických opatrení na Slovensku ako aj vo svete, nemohli vycestovať do Kene a realizovať projekty. Hlavná pozornosť bola zameraná na písanie rozvojových projektov s plánovanou realizáciou na konci roka 2020, na odborné publikácie, mediálnu propagáciu pracoviska a podporu lokálneho partnera Amani Kibera v boji proti koronavírusu v slume Kibera.

Ciele zahraničného pracoviska

TU FZaSP má zahraničné pracovisko situované na pobreží v regióne Kwale a v hlavnom meste Nairobi v slume Kibera a jeho cieľmi sú:

- **vedecko-pedagogická činnosť** v oblastiach verejného zdravotníctva, tropickej medicíny, sociálnej práce, ošetrovateľstva a laboratórnych vyšetrovacích metód v zdravotníctve;
- **rozvojová činnosť** v oblastiach vzdelávania, ľudských práv, zdravia a budovania kapacít.

Lokálni partneri a zainteresované subjekty

TU FZaSP, od roku 2010, v rámci zahraničného pracoviska v regióne Kwale a v hlavnom meste Nairobi nadviazala spoluprácu s viacerými miestnymi organizáciami a inštitúciami:

- *AGA KHAN Community Health Department*
- *KEMRI – Kenya Medical Research Institute*
- *Ministry of Gender and Social Services*
- *District Gender and Social Development Office*
- *Matuga Sub-county Public Health Office*
- *Nagasaki University*
- *Aphia Plus*
- *Mercy USA*
- *Kenya Medical Training College v Msambweni*
- **Msambweni County Referral Hospital** (Podpísané Memorandum o porozumení dňa 7.marca 2016 na obdobie 5 rokov zamerané na spoluprácu v oblastiach zdravotníctva, vzdelávania, výskumu, publikačnej činnosti atď.) Platnosť MoU skončila k dátumu 7.marca 2021.

- **Lungalunga Sub-county Hospital** (Spolupráca rozbehnutá v rámci dvojročného SAMRS projektu za finančnej podpory SlovakAid.)
- **Regionálne ministerstvo zdravotníctva v Kwale-Ministry of Health, Kwale** (Podpísané Memorandum o porozumení dňa 13. augusta 2018 na obdobie 3 rokov zamerané na spoluprácu v oblastiach zdravotníctva, vzdelávania, výskumu, publikačnej činnosti atď.) Potvrdením spoločného partnerstva bol dvojročný projekt s podporou SlovakAid- SAMRS/2017/KE/1/2 s názvom „*Budovanie kapacít zdravotníckych pracovníkov v regióne Kwale pre zachovanie zdravia kenskej populácie dohľadom nad výskytom infekčných ochorení*“. Projekt bol zrealizovaný v rokoch 2017-2019.
- **Amani Kibera nezisková organizácia** (Podpísané Memorandum o porozumení dňa 18.11.2019 na obdobie troch rokov. Organizácia pôsobí v najväčšom africkom slume Kibera, v kenskom hlavnom meste Nairobi. Za organizáciu podpísal memorandum jej zakladateľ a riaditeľ, Benson Ooko Ouma. Podpísané memorandum je posilnením vzájomnej spolupráce pri realizácii aktivít v oblastiach vzdelávania, zdravotníctva, výskumu, publikačnej činnosti a i.) Potvrdením spoločného partnerstva bol spoločne pripravený a podaný nový dvojročný projekt s podporou SlovakAid pre roky 2020-2022. Projekt nebol schválený. V spolupráci s Amani Kibera bol tiež podaný grant Trnavskej univerzity, ktorý bol schválený a jeho realizácia je naplánovaná na rok 2021.

Od 27. marca 2018 je TU FZaSP členom **Platformy mimovládnych rozvojových organizácií, Ambrela- štatút pozorovateľa**. Členstvom v Platforme MVRO sme sa dostali do združenia poskytovateľov zahraničnej rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci. Zároveň Platforma poskytuje svojim členom možnosti pre rozvoj a profesionálny rast, zabezpečuje prístup informácií a zvyšuje povedomie verejnosti o rozvojovej spolupráci podporou a realizáciou aktivít jednotlivých členských organizácií.

Financie

Zahraničné pracovisko Keňa TU FZaSP dostalo v roku 2020 poslednýkrát finančnú dotáciu na zabezpečenie svojej prevádzky z Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. Na základe mediálnych výstupov o našich rozvojových aktivitách v Keni, sme získali finančné prostriedky od súkromných osôb, vďaka ktorým sme mohli pomôcť nášmu kenskému partnerovi Amani Kibera v ťažkej pandemickej situácii a podporiť ich finančne v nasledovných oblastiach:

- šitie ochranných rúšok pre komunitných pracovníkov, pre deti navštevujúce komunitnú knižnicu Amani Kibera a ich rodiny
- zriadenie niekoľkých tzv. dezinfekčných miest v slume Kibera
- nákup základných potravín pre rodiny v Kibere
- podpora rozbehnutia biznisu pre vybrané osoby so zdravotným znevýhodnením

Menný zoznam osôb, ktorí pracovali na zahraničnom pracovisku v Keni v danom časovom období za TU FZaSP

V roku 2020 sa v dôsledku zlej pandemickej situácie, zapríčinennej infekčným ochorením COVID-19 na Slovensku i v Keni, nezrealizovala žiadna zahraničná cesta.

Zamestnanci na zahraničnom pracovisku Keňa:

- PhDr. Zuzana Kráľová, PhD.
- Mgr. Denisa Jakubcová, PhD.

Zrealizované aktivity na zahraničnom pracovisku v Keni a na Slovensku

Aktivity zahraničného pracoviska Keňa v roku 2020 sa sústredili na nasledovné oblasti:

- **mediálna propagácia pracoviska, fakulty a univerzity...** Dr. Jakubcová v Rádiu Regina Západ (Sociálna práca v rovníkovej Afrike) a v TV Lux (Relácia Moja misia magazín), Dr. Kráľová v Rádiu Slovensko (Host' Andrey Poláčkovej), Články v Novinkách z Radnice, Slovak Lines magazín, časopis Trnavskej univerzity Universitas Tynaviensis
- **písanie projektov...** Dva projekty „Vysielanie dobrovoľníkov a expertov dobrovoľníkov do rozvojových krajín“ (agentúra SAMRS pod logom SlovakAid), jeden projekt „Podpora rozvojových intervencií v Kensekej republike“ (agentúra SAMRS pod logom SlovakAid), jeden projekt „Grant Trnavskej univerzity v Trnave“ (grantový systém TRUNI) ... **spolu 4 projekty**
- **odborné publikácie...** spracované údaje z výskytu prípadov jednotlivých infekčných ochorení a podvýživy detí v Kwale regióne a publikované v odborných žurnáloch
- **podpora kenského partnera, organizácia Amani Kibera v boji s infekčným ochorením COVID-19...** prostredníctvom programu *Uwezo Girls Empowerment Project* sme podporili výrobu ochranných rúšok na tvár pre komunitných zdravotníckych pracovníkov v slume Kibera počas prvej vlny pandémie ochorenia koronavírusu. Súčasťou našej podpory bolo aj vytvorenie tzv. “Clean point Hygiene station” – miesta, kde si obyvatelia slumu mohli umyť a vydezinfikovať ruky kedykoľvek potrebovali, tieto miesta boli logisticky rozmiestnené po celom slume Kibera. Našej partnerskej organizácii Amani Kibera sme poskytovali počas celého roka aj odborné konzultácie pri vytváraní informačných letákov, plagátov a inštruktážnych videí pre obyvateľov slumu, zamerané na ochorenie COVID-19.
- **odborné konzultácie kenskému partnerovi Kwale Ministry of Health – Mkongani a Msambweni Sub-county...** vytvorenie hlásnych formulárov, hlásenie nových prípadov COVID-19 a analytické spracovanie zozbieraných údajov

Publicita

ODBORNÉ VÝSTUPY:

1. (ADD) Vedecké práce v domácich karentovaných časopisoch
„Urinary schistosomosis in patients of rural medical health centers in Kwale county, Kenya“ / Alžbeta Kaiglová, M.J.S. Changoma, Jana Špajdelová, Denisa Jakubcová, Kamila Bírová.
In: [Helminthologia](#). - ISSN 0440-6605. - Vol. 57, Issue 1 (2020), s. 19-27 [print, online]. CCC
2. (ADN) Vedecké práce v domácich časopisoch registrovaných v databázach
„Timeliness and completeness evaluation of communicable disease surveillance in the coastal region of Kenya after electronic reporting system implementation“ / Denisa Jakubcová, Zuzana Kráľová, Victor Otieno Okech, Adriana Ondrušová. In: [Lekársky obzor](#). - ISSN 0457-4214. - Roč. 69, č. 11 (2020), s. 398-403 [print, online]. SCOPUS. - Spôsob prístupu:
<http://www.lekarsky.herba.sk/index.php/archiv/lekarsky-obzor-2020/285-lekarsky-obzor-11-2020/991-timeliness-and-completeness-evaluation-of-communicable-disease-surveillance-in-the-coastal-region-of-kenya-after-electronic-reporting-system-implementation>
3. (ADN) Vedecké práce v domácich časopisoch registrovaných v databázach
„Knowledge of Communicable Disease Surveillance and Notification by Community Health

Volunteers and Healthcare Workers before and after the Educational Training as Crucial Tool in Covid-19 Outbreak in Kwale County, Kenya / Denisa Jakubcová, Zuzana Kráľová, Victor Otieno Okech, Adriana Ondrušová.

In: [Acta Missiologica](#). - ISSN 1337-7515. - Roč. 14, č. 2 (2020), s. 170-181 [print, online]. WOS

4. (ADF) Vedecké práce v domácich nekarentovaných časopisoch
„An overview of literature on determinants of charitable giving : Donors' motivations“ / Victor Otieno Okech, Denisa Jakubcová, Zuzana Kráľová. In: [Revue spoločenských a humanitných vied](#). - ISSN 1339-259X. - Roč. 8, č. 4 (2020), s. [1-10] [online]. SIGN-UKO. - Spôsob prístupu: <https://revue.vsdanubius.sk/node/47>
5. (AFD) Publikované príspevky na domácich vedeckých konferenciách
„Zamorenie vodných zdrojov v regióne Kwale, Keňa ulitníkmi Bulinus globosus, infikovanými pôvodcom urogenitálnej schistosomózy“ / Alžbeta Kaiglová, M.J.S. Changoma, Zuzana Kráľová, Denisa Jakubcová, Kamila Bírová. In: [NewsLab](#). - ISSN 1338-9661. - Roč. 11, č. 2, Supplement (2020), s. 85-86 [print, online].. - Spôsob prístupu: <https://www.newslab.sk/>

MEDIÁLNE VÝSTUPY:

1. **„Sociálna práca v rovníkovej Afrike“**
Rádio Regina Západ, 03.01.2020
Link: <https://www.rtvsk.sk/clanky/214106>
2. **„Štyri odborné knižnice pre Keňu“**
Universitas Tyrnaviensis 1/2020 (web i print)
Link: <http://fzsp.truni.sk/sites/default/files/dokumenty/pracoviska/clanky/Universitas-Tyrnaviensis-1-2020-Styri-odborne-kniznice-pre-Kenu.pdf>
Facebook (03.02.2020): <https://www.facebook.com/media/set/?vanity=103876411005595&set=a.204603827599519>
3. **„Skúsenosti z Kene využijú vo viacerých odboroch “**
Novinky z Radnice február 2020 (web i print), Autor: redaktor Martin Jurčo
Link: <http://fzsp.truni.sk/sites/default/files/dokumenty/pracoviska/clanky/Novinky-z-radnice-02-2020-strana-9.pdf>
4. **„80 centov obulo jedno africké dieťa“**
Slovak Lines magazín, február 2020 (web i print)
Link: <http://fzsp.truni.sk/sites/default/files/dokumenty/pracoviska/clanky/Slovak-Lines-02-2020-s-12-13.pdf>
5. **„Zuzana Kráľová – Host' Andrey Poláčkovej“**
Slovenský rozhlas, Rádio Slovensko, SR01, 28.02.2020
Link: <https://www.rtvsk.sk/radio/archiv/11413/1289565>
Facebook (02.03.2020): <https://www.facebook.com/Trnava-v-keni-103876411005595>
6. **„NAIROBI, KIBERA - Denisa Jakubcová“**
TV LUX, Moja misia magazín s o. Markom Vaňušom SVD, 06.03.2020
Link: <https://www.tvlux.sk/archiv/play/nairobi-kibera-denisa-jakubcova>
Facebook (30.01.2020, 06.03.2020): <https://www.facebook.com/Trnava-v-keni-103876411005595>
7. **„Náš kenský lokálny partner Amani Kibera ešte pred prvým prípadom nákazy v krajine pripravil miestne deti ako predchádzať šíreniu koronavírusu.“**
Facebook (16.03.2020): <https://www.facebook.com/103876411005595/videos/208961180341543>

8. „Vzájomná spolupráca ďalej pokračuje - V boji s pandémiou korona vírusu, ktorá zasiahla aj komunitu slumu Kibera hlavného mesta Nairobi sme v spolupráci s našim lokálnym partnerom Amani Kibera pomohli zabezpečiť ochranné rúška pre komunitných zdravotníckych pracovníkov, ktorí pracujú v teréne a zabezpečujú nielen protiepidemické opatrenia ale aj celú škálu zdravotnícko- osvetových aktivít.“

Facebook (Trnava v Keni 12.05.2020, Amani Kibera 20.04.2020):

<https://www.facebook.com/Trnava-v-keni-103876411005595>

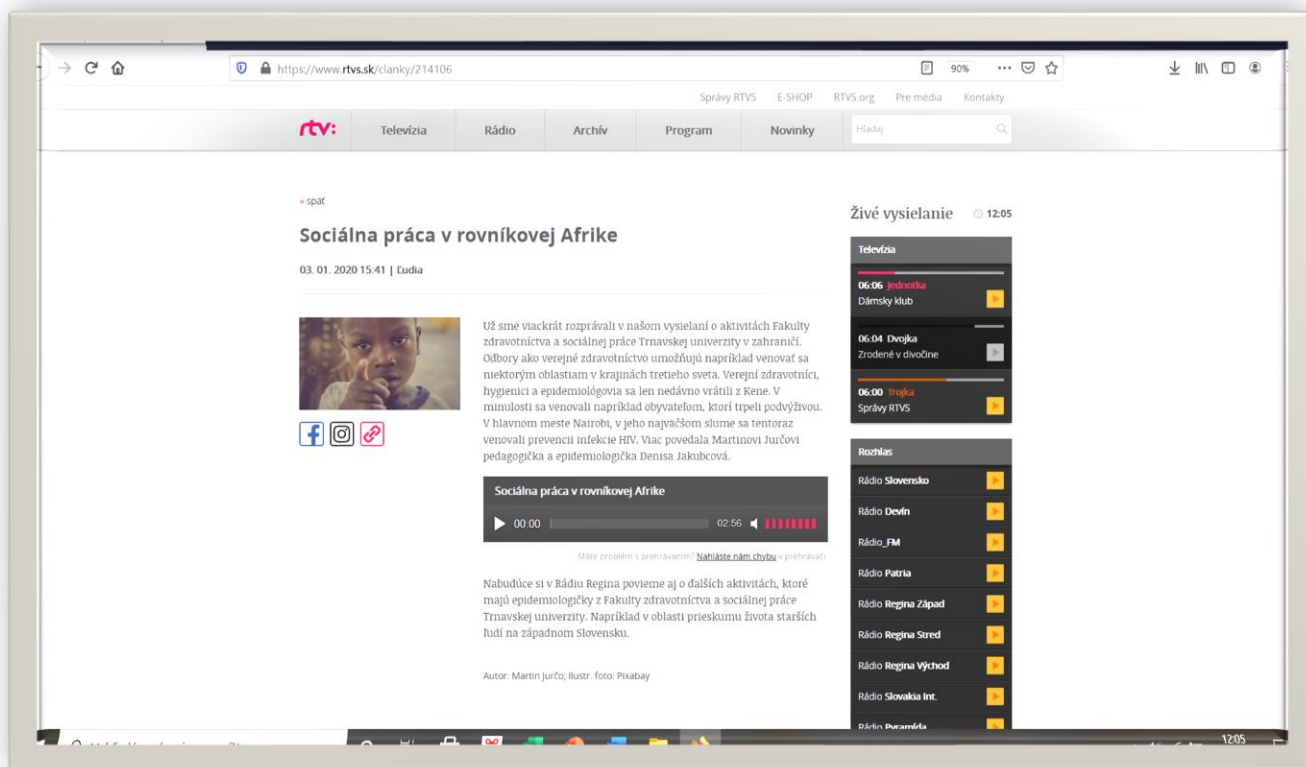
Správu vypracovali:

PhDr. Zuzana Kráľová, PhD. – vedúca Zahraničného pracoviska Keňa od 01.10.2013

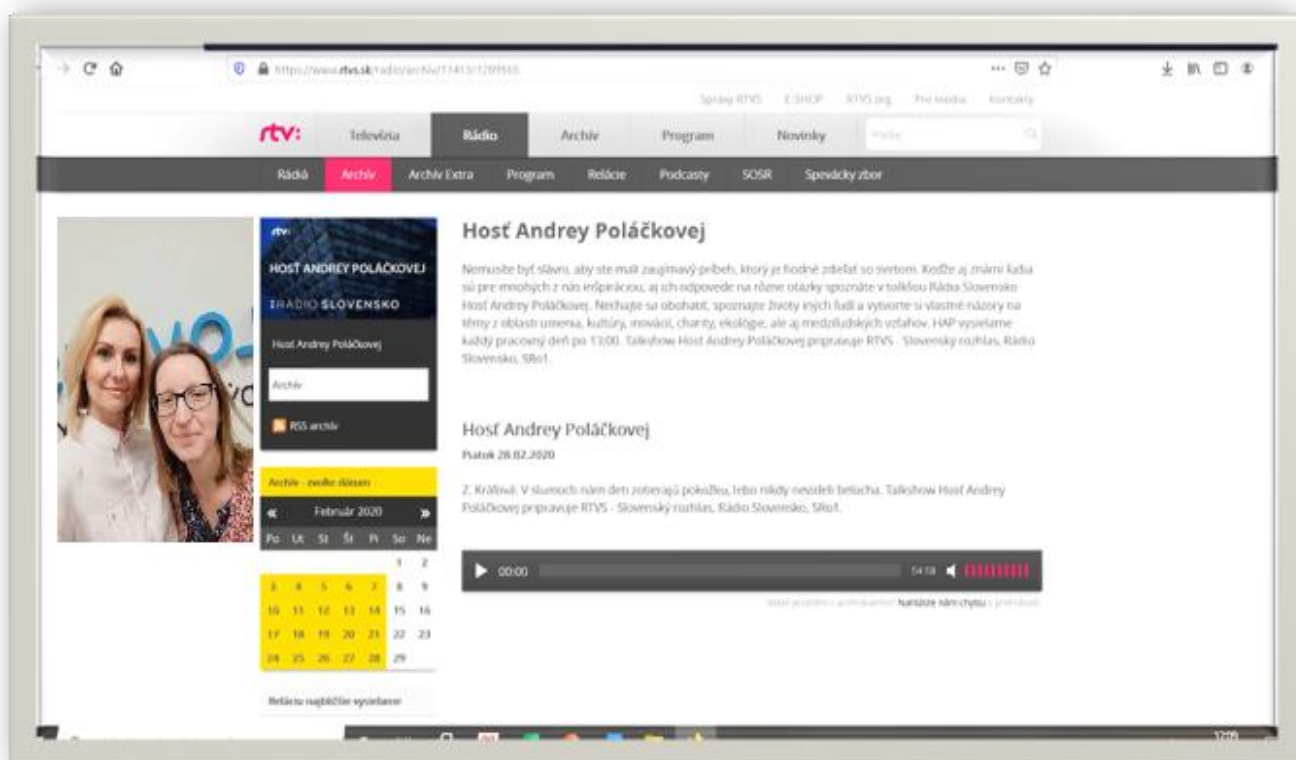
Mgr. Denisa Jakubcová, PhD. – manažérka projektov v Keni a odborná asistentka na Zahraničnom pracovisku Keňa

FOTODOKUMENTÁCIA

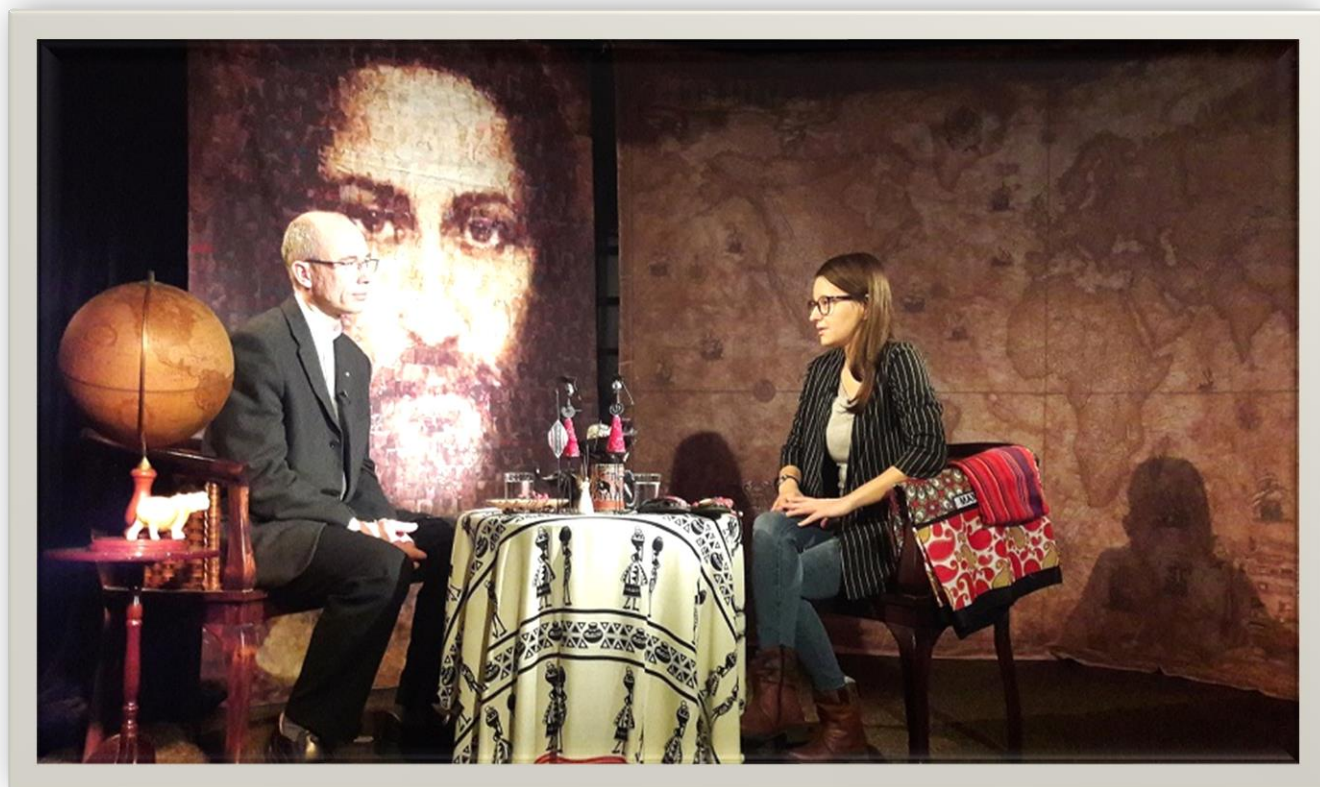
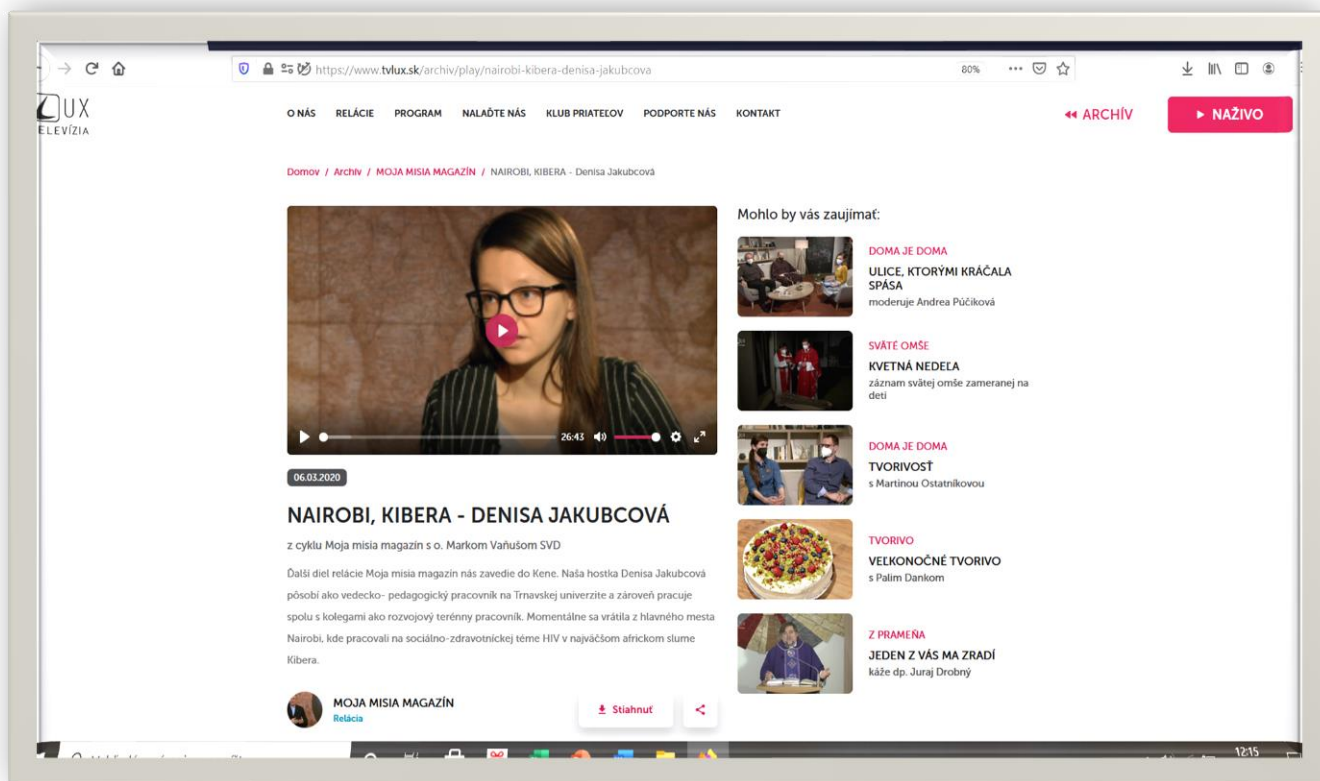
Obrázok 1: *Dr. Denisa Jakubcová v Rádiu Regina Západ, dňa 03.01.2020, priblížila rozbiehajúce sa projektové aktivity v slume Kibera v hlavnom meste Kene, v Nairobi*

Obrázok 2: *Dr. Zuzana Kráľová v Rádiu Slovensko, Relácia Host' Andrey Poláčkovej dňa 28.02.2020 o 13.05h*

Obrázok 3,4: Dr. Denisa Jakubcová hostkou TV LUX, Relácia Moja misia magazín dňa 06.03.2020 o 17.30h

Zo života fakúlt

Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce

Štyri odborné knižnice pre Keňu

Trnavská univerzita v Trnave pôsobí v rozvojových krajinách už od roku 1998. Pracovníci univerzity sa v začiatkoch zameriavali najmä na oblasť poskytovania primárnej zdravotnej starostlivosti, boj s detskou podvýživou a sociálnu prácu v dvoch afrických krajinách (južný Sudán, Keňa) a v ázijskej Kambodži.

V ďalších akademických rokoch trnavskí pedagógovia a výskumníci pokračovali v rozvojových aktivitách a tak je to dodnes. Spektrum aktivít sa značne rozšírilo, najnovšie aj na oblasť vzdelávania. „Vzdelávanie vytvára podnet pre získanie zamestnania a stabilného príjmu, pre kvalifikovaný výkon daného povolania, ale aj preto, že vzdelávaním meníme svet na lepšie miesto,“ vysvetľuje doktorka Zuzana Kráľová, terénna rozvojová pracovníčka a vedúca fakultného pracoviska v Keni.

Knižnice v každom väčšom aj men-

šom meste s oddelením odbornej literatúry, dostupné za minimálny členský poplatok, prístup na internet s možnosťou vyhľadávania odborných publikácií vo vedeckých databázach alebo elektronické verzie kníh a učebníc

– toto všetko je v rozvojovej krajine, akou je aj Keňa, ďaleko za európskym štandardom, na ktorý sme bežne zvyknutí. Toto bol podnet, prečo sa akademickí pracovníci rozhodli založiť odborné knižnice na pobreží Kene, kde aktuálne pôsobia. „V súčasnosti realizujeme projekt zameraný na znižovanie chorobnosti a úmrtnosti na infekčné ochorenia prostredníctvom dohľadu nad ich vznikom a šírením sa v populácii. Naším partnerom sú štyri krajské nemocnice v mestách Kwale, Msambweni, Lungalunga a Kinango. Pre uvedené reálne veľmi biednych možnosti na získanie vedomostí mimo vzdelávací systém sme založili v každej krajskej nemocnici odbornú knižnicu,“ uviedla doktorka Denisa Jakubcová, manažérka kenského projektu Trnavskej univerzity.

Každá knižnica bola vybavená viac ako stovkou odborných kníh, učebníc a atlasov z oblasti anatómie, fyziológie, vyšetrovacích metód, ošetrovateľstva, hygieny, verejného zdravotníctva a práce s komunitou. Okrem nábytku a kníh bola každá knižnica rozšírená o počítač, dataprojektor, nástenky a tabule na ďalšie vzdelávanie. Do počítačov boli zavedené aj elektronické knižnice a on-line vzdelávacie moduly. „Knižnice sú prístupné pre lekárov, zdravotné sestry a vše-

tok zdravotnícky personál nemocníc a menších zdravotníckych stredísk z celého kraja, ale tiež pre študentov pripravujúcich sa na zdravotnícke a sociálne povolanie, ktorí nemajú finančné možnosti si takéto knihy zakúpiť, a taktiež pre ľudí z komunity, ktorí majú záujem sa vzdelávať,“ dodáva doktorka Kráľová. Aká bola reakcia Keňanov na knižnice? „Radosť z knižníc bola obrovská, emotívna, ale hlavne úprimná. Už aj preto je pre Afričana veľkým darom, pretože je zdrojom vzdelávania. Vo vzdelaní vidia obyvatelia nielen Kene, ale všetkých afrických krajín možnosť, ako mať lepší život pre seba, svoju rodinu. A tiež ide o zdroj vedomostí na pomoc svojej komunite,“ komentuje túto pomoc doktorka Denisa Jakubcová.

Pri opätovných cestách do Kene, pracovníci Trnavskej univerzity vidia, ako sa zaplňajú výpožičné a prezenčné listiny knižníc, ako sa na niektoré knižné tituly vytvoril poradovník a tiež ako sa v samotných priestoroch knižníc organizujú vzdelávacie prednášky a akcie. Knižnice boli vytvorené v rámci projektu za finančnej pomoci zo zdrojov oficiálnej rozvojovej spolupráce Slovenska pod logom Slovak-Aid.

D. J.

Foto: Archív TU v Trnave

Obrázok 6,7: Šitie a odovzdanie ochranných rúšok na tvár v komunitnom centre organizácie Amani Kibera

